

ТВОРЧИСТЬ РЕМБРАНДТА ВАН РЕЙНА

Апончук К.В.

*Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: karinaaponchuk2003@gmail.com*

Актуальність. Рембрандт ван Рейн був одним з перших художників, що популяризував стиль у мистецтві під назвою гравюра. А також перебував серед початківців у створення офортів, яких у нього налічується близько 300. Вплив митця і досі залишається значним у творчому колі як художників, так і граверів і портретистів. «Гру» кольорами навіть зараз використовують сучасні митці. Його також ще знають як художника світла і тіні.

Ступінь досліджуваності проблеми. Рембрандт ван Рейн є одним із найвідоміших та найкраще досліджених експертами образотворчих художників в історії. Життя художника та творчість вже давно вивчають різні науки чи їх галузі, такі як історія мистецтва, соціально-політична історія, історія культури, та естетика, навіть психологія чи соціологія, анатомія, медицина, релігієзнавство, теологія. Також Рембрандта було описано або йому було присвячено безліч творів як художної, так і наукової літератури. Більшість з дослідників це американці, англійці та французи. До прикладу: Bailey Anthony [1], Hunt P. [2], а Manuth V та Taylor M. навіть зробили збірки його картин та описали їх [3,4]. Також до відомих дослідників можна віднести: Edme-François Gersaint, Adam von Bartsch, Ignace Joseph de Claussin та інші, які досліджували його картини та офорти та робили підбірки за хронологією або за темами. Однак, на жаль, серед всіх досліджень дуже мізерна кількість українських праць, що досліджувала б Рембрандта.

Мета і завдання дослідження. Рембрандт вважається одним з найгеніальніших художників світу з експериментами у кольорах своїх картин, автопортрети, гравюри і виготовлених офортів. Але вивчення його спадку не дуже поширене на території нашої країни. Тому, вважаємо за необхідне змінити це і ознайомити інших з творчістю Рембрандта.

Сутність дослідження. На початку своєї кар'єри і деякий час Рембрандт писав переважно портрети. Приблизно одна десята його живопису та гравюри складається з досліджень його власного обличчя, а також більш формальних автопортретів. Однак багато місця в його творчості було присвячено своїй родині. Тільки самої лише матері він написав близько 30 портретів.

Помітне місце у творчості Рембрандта посідають біблійні та меншою мірою історичні, міфологічні творів. Він постійно експериментував зі стилями, кольорами, композицією. До сьогодні усі захоплюються його тонким відчуттям зображуваного. Крізь його картини можна було не лише простежити якусь історію, а й побачити «внутрішнє» Рембрандта. Кожен з періодів його життя наклав свій відбиток на творчість. Щоб це помітити не обов'язково бути дослідником, художником чи митцем. Навіть звичайна, пересічна людина може впізнати себе в його картинах. Світлі тони, яскраві мазки – коли у житті все добре, більш темні та важкі вже свідчать про певні перепити на життєвому шляху.

Вже з першого періоду творчості, Рембрандт вдавався до виготовлення невеликим історичним картинам тронье (умовне портретне зображення історичної чи вигаданої особи) [4, с. 25-30].

Картина, відома як «Нічна варта» (1640/42) явно стала поворотним пунктом у його стилістичному розвитку. До цього митець йшов дуже довго, шукаючи себе та свій стиль вираження. Картина була надзвичайно деталізована і динамічна. До 1781 року картина була настільки затемненою та зіпсованою, що її було майже нерозрізнити, і вона виглядала дуже схожою на нічну сцену, тому і одержала таку назву. Після того як його почистили, виявилось, що він символізує світлий день — групу з 18 мушкетерів, що виходять із похмурого двору на сліпуче сонячне світло. Однак, після цього назву ніхто не змінив [1, 119-125].

Рембрандт швидко здобув популярність серед нідерландських любителів мистецтва та публіки, яка купує мистецтво, завдяки своїм історичним картинам і офортам, а також портретам і автопортретам, яких у нього чимало (понад 40). Взагалі, його автопортретам варто приділити окремо тему. Одна з найвідоміших його картин є саме автопортретом 1659 року, де він зображений в береті з піднятим коміром.

Його незвичайні офорти принесли йому міжнародну славу ще за життя, а його малюнки, які фактично були виконані як практичні вправи чи етюди для інших робіт, також збиралися шанувальниками сучасного мистецтва.

Також він передавав свої знання учням, які продовжили далі його справу. Ось декілька з них: Фердинанд Бол, Адріан Брауер, Герріт Доу, Віллем Дрост, Хейман Дулларт, Гербранд ван ден Екхоут, Карел Фабріціус та ін.

У 1640 році він пише власний портрет, який вийшов настільки реалістичним, що навіть зараз його відносять до trompe l'oeil (термін для позначення зображення об'єкта з такою правдоподібністю, що вводить в оману щодо матеріальної реальності об'єкта) [2, р. 15-21].

Аж до самої своєї смерті у 1669 році, він продовжує працювати над своїми картинами. До останніх визначних картин належить «Повернення блудного сина» (1668-1669), а також «Дочка Рембрандта», «Бичування» [3].

Основні висновки. Як бачимо, в своїй творчості Рембрандт використовував різні стилі. Пробирав усе, що могло сподобатися і вдосконалювався у цьому. Тут зазначена лише мала доля його діяльності. Цю тему можна досліджувати глибше та змістовніше. Його постать варта того, що її досліджували в Україні, тому що багато з цих стилей ми можемо побачити у наших митців. І можливо, що завдяки Рембрандту до них дійшли такі зразки для творчості, щоб вони могли надихатися та далі розвивати щось своє, з своїми особливостями.

Список використаних джерел

1. Bailey Anthony. Rembrandt's House: Exploring the World of the Great Master. London: Tauris Parke Paperback, 2014. 256 p.
2. Hunt P. Rembrandt: His Life in Art, 2nd Edition. San Diego: University Readers., 2007. 168 p.
3. Manuth V., Winkel de M., Leeuwen van R.. Rembrandt. The Complete Paintings. Cologne: TASCHEN, 2019. 744 p.

4. Taylor M. Rembrandt's Nose: Of Flesh and Spirit in the Master's Portraits. New York: D.A.P./ Distributed Art Publishers, Inc., 2007. 168 p.

Науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент Захарченко М.В.

УТВОРЕННЯ СЕЛЯНСЬКИХ РЕСПУБЛІК ЯК РЕЗУЛЬТАТ СЕЛЯНСЬКОГО ПОВСТАНСЬКОГО РУХУ В РОКИ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ 1917–1921 РР.

Берестова Н.А.

*Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: berestova.nadiia2319@vu.cdu.edu.ua*

Дослідження досвіду визвольних змагань, зокрема й селянського повстанського руху в роки Української революції 1917–1921 рр. є актуальним і має не лише наукове, а й політичне, виховне та світоглядне значення. Останнім часом інтерес до вивчення подій Української революції 1917–1921 рр. суттєво поживався. Українське селянство у досліджуваний період було активним учасником революційних подій, мало власні політичні ідеали, власне бачення суспільно-політичної та соціально-економічної моделі розвитку. Яскравим проявом селянської революційності була поява селянських республік, які можна вважати феноменом Української революції 1917–1921 рр. Початок ХХ ст. був насиченим суспільно-політичними потрясіннями, що у свою чергу призвело соціально-економічних трансформацій та суттєвих змін усталеного способу життя українського селянства.

Зростання активності українського селянства було спричинене передусім не вирішеністю аграрного питання, внаслідок чого відбулася суб'єктивізація селянства як важливого соціокультурного організму. Дефініцію «селянська республіка» ми розуміємо як форму суспільно-політичної та громадської самоорганізації селян, об'єднаних спільними духовно-культурними, суспільно-політичними і соціально-економічними цінностями для вирішення спільних духовно-культурних, суспільно-політичних і соціально-економічних питань.

Метою статті є вивчення причин утворення селянських республік, участі селянства у національному державотворенні періоду Української революції 1917–1921 рр.

В Українську революцію 1917–1921 рр. селянство увійшло з певним досвідом поведінки активного суб'єкта історії. Недарма більшість політичних сил та режимів, що боролися за владу в Україні у роки революції, вважали селянство базисною верствою пропонованих ними моделей державностей. Наприклад, на